Documentatie over Simon de Waard

Ed Buijsman

Mededelingenreeks Natuurmonument De Beer 17
[Derde, bijgewerkte versie, maart 2023]

COLOFON

Ed Buijsman
Documentatie over Simon de Waard
Mededelingenreeks Natuurmonument De Beer 17
Derde, bijgewerkte versie, maart 2023
Ed Buijsman © Tinsentiep, Houten

De *Mededelingenreeks Natuurmonument De Beer*
beoogt informatie over het voormalige natuurmonument
De Beer toegankelijk te maken.
De uitgaven zijn ook beschikbaar via de website
overnatuurmonumentdebeer.inzichten.nl.

Foto voorpagina
Simon de Waard op het strand van De Beer,
jaartal onbekend. Foto collectie Hans de Waard

Correspondentieadres
Bovencamp 57
3992 RX Houten
030 63 73 498/06 36 28 60 96
dewaard@inzichten.nl

Zie ook de websites
https://oversimondewaard.inzichten.nl
https://overnatuurmonumentdebeer.inzichten.nl

Deze uitgave of delen eruit mogen vrijelijk worden
verspreid en vermenigvuldigd op voorwaarde dat te allen
tijde duidelijk is welke de herkomst van de informatie is.

Inhoud

Inleiding 5
Personalia, data, enzovoorts 6
Adressen van De Waard 7
Biblio- en filmografie 8
Artikelen in natuurtijdschriften 8
Artikelen in kranten en tijdschriften 9
Overige teksten 10
Radioprogramma's 10
Televisie 10
Artikelen over De Waard 12
Films over Nederlandse onderwerpen 12
De film van De Waard over natuurmonument De Beer 15
Films van de buitenlandse reizen 15
Films van de buitenlandse onderwerpen 18
Filmstroken 18
Foto's van Simon de Waard 19
Data buitenlandse reizen 19
Archiefmateriaal 21
Museum Volkenkunde 21
Stadsarchief Rotterdam 24
Stadsarchief Amsterdam 24
Gemeentearchief Zaanstad 24
Nationaal Archief 25
Beeld en Geluid 25
Fotomuseum Rotterdam 25
Hans de Waard 26
Literatuur 26
Dankbetuiging 26

Diverse foto's met Simon de Waard uit de collectie van Hans de Waard, de zoon van Simon de Waard.

Inleiding

In 2010 is een biografie over Simon de Waard onder de titel 'Simon de Waard. Leven en werk van de Rotterdamse cineast en fotograaf' van mijn hand verschenen.[1] Tijdens het onderzoek dat mede ten grondslag lag aan het boek, is op onverwachte plaatsen informatie over delen van het leven van De Waard tevoorschijn gekomen. Niettemin is ook nu nog alles bij elkaar de informatie over het werk van Simon de Waard niet volledig. Daardoor is ook het nodige niet opgehelderd, onduidelijk gebleven. Het is echter zeker mogelijk dat in de toekomst nieuwe informatie zal worden gevonden. In ieder geval is dat te hopen, want Simon de Waard blijft in een aantal opzichten een fascinerende persoonlijkheid. Deze publicatie is bedoeld om in de marge van het genoemde boek een overzicht te geven van het thans bekende materiaal. De informatie in deze publicatie bouwt voor de publicaties van De Waard deels voort op de aantekeningen van K.H. Voous d.d. 15 juli 1993 die in kopie welwillend door Ruud Vlek ter beschikking zijn gesteld.

De derde herziene uitgave van deze publicatie is aanzienlijk aangevuld in vergelijking met de versie van december 2015. Zo heeft Henk de Wolde, de vroegere buurman van De Waard, in mei 2016 het filmmateriaal van Simon de Waard dat nog in zijn bezit was, overgedragen aan de auteur.[2] De auteur heeft de films vervolgens overgedragen aan Beeld & Geluid in Hilversum, alwaar de films zijn gedigitaliseerd. Het gaat voornamelijk om films van de buitenlandse reizen, maar er bleek ook nog wat Nederlands materiaal aanwezig. Verder is de lijst met publicaties verder aangevuld en is de informatie over het filmmateriaal uitgebreid.

Een onbekende kant van Simon de Waard is dat hij is opgetreden in een reclame voor Bona margarine. De Waard zit aan de linkerkant van de tafel, ongeveer in het midden. Naast hem rechts zijn vrouw, Marie Louise de Marülaz. Foto collectie P. Bulthuis.

[1] E. Buijsman, 'Simon de Waard. Leven en werk van de Rotterdamse cineast en fotograaf', Tinsentiep Houten, 2011. ISBN 978-94-91254-08-6.
[2] Medio 2022 ontving ik het bericht dat Henk de Wolde in maart 2019 was overleden. Porgingen om met familie in contact te komen zijn tot nu toe (6.3.2023) vruchteloos gebleken.

Personalia, data, enzovoorts

Heden overleed mijn altijd zorgzame man

SIMON DE WAARD

tijdens zijn leven cineast
in de leeftijd van 81 jaar

Wij zijn gezinsverzorging „Het Groene Kruis" en wijkverpleging S.S.R.K. zeer dankbaar voor de liefdevolle verzorging die zij hebben gegeven.

M. L. V. E. de Waard-de Marülaz
en verdere familie

26 september 1986
Rochussenstraat 199b
3021 NR Rotterdam

De crematieplechtigheid zal plaatsvinden woensdag 1 oktober om 14.30 uur in het crematorium „Hofwijk", Delftweg 230 te Rotterdam-Overschie.

Vertrek vanaf het woonhuis omstreeks 14.00 uur.

Simon de Waard, 26.8.1905, Bergen op Zoom – 26.9.1986, Rotterdam. Zoon van Engelbertus Petrus de Waard (Bergen op Zoom, 26.11.1880 – New York, 16.12.1943) en Neeltje Dina de Boer (Elburg, 8.10.1885 – Rotterdam, 2.3.1984).

Zie ook : 1. Voous;[3] 2. Overlijdensadvertentie d.d. 27 september 1986 in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* (zie afbeelding →).

Simon de Waard had twee broers, Dirk (Dick; Breda, 19.4.1909 – Fijnaart, 7.12.1986) en Nicolaas (Niek; Breda, 17.4.1913 - ?) en twee zusters, Marie Antonette (Nettie; Breda, 27.4.1915 – Rotterdam, 17.5.1936) en Petronella Hendrika (Breda, 19.6.1917 - ?).

Het eerste huwelijk van Simon de Waard was met Adriana Johanna Thomassen (Rotterdam, 14.5.1905 – Brielle, 8.11.2000). Getrouwd 21 juni 1928; scheiding 5 september 1939. Geen kinderen uit dit huwelijk.

Tweede huwelijk met Alida (Lie) van der Spek (5.9.1913 – 8.5.2006). Getrouwd 23 mei 1940; scheiding 29 juli 1953. Kinderen uit dit huwelijk: Hans (21.8.1942); Elisabeth (Liesbeth) en Petronella (Petra) (beiden 6.12.1944). Lie van der Spek trouwde na de scheiding met Jean Smeijer (dit was de eerste man van Maria Louise Valentine Eudoxie de Marülaz; zie hieronder!).

Derde huwelijk met Maria Louise Valentine Eudoxie de Marülaz [Marülaz soms ook geschreven als Marulaz of Marülàz]. (Marie Louise; Rotterdam, 6.6.1913 – 1.12.1996). Getrouwd met Simon de Waard op 4 mei 1960. Maria Louise V.E. de Marülaz was eerder getrouwd met Johannes Smeijer [Jean, ook wel Jan; 14.12.1911 – 23.12.1997. Verloofd 1 januari 1933. Huwelijk 7 juni 1933. Scheiding 12.8.1953. Dochter uit het eerste huwelijk van de derde vrouw van De Waard: Marie Louise Euxodie Gertrude Gilberte (kortweg Pim; 1.1.1934)].
Geen kinderen uit het huwelijk van De Waard en De Marülaz.

Woonadressen van Marie-Louise de Marülaz: Robert Fruinstraat 4 en Nieuwe Binnenweg 238.

31883 **Parisien, Stoppage Compagnie,** Mej. M. L. V. E. de Marulaz, Van 8.30—20 u., ... R. Fruinstr. 4a

Telefoongids Rotterdam no 97, maart 1949

[3] Lemma Simon de Waard in K.H. Voous (1995) *In de ban van vogels*. Scheffers, Utrecht.

Adressen van De Waard

Th. Jacobalaan 14, Overschie
Roo-Valkstraat 8
Schepenstraat 6c
Zestienhovensekade 272
Rochussenstraat 199b

Telefoongids Rotterdam no 97, maart 1949

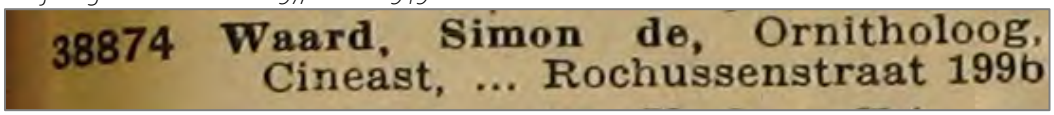

Telefoongids Rotterdam no 102, februari 1952.

[Links] Van links naar rechts Nicolaas, Dirk en Simon de Waard. Foto collectie Hans de Waard.
[Rechts] Simon de Waard met zijn derde vrouw Marie Louise de Marülaz. Foto collectie Volkenkunde

Foto's van de reis naar Joegoslavië.

Voor- en achterzijde van een foto van het huis van opzichter Korfmaker van natuurmonument De Beer, jaartal onbekend. Foto Simon de Waard.

Biblio- en filmografie

Artikelen in natuurtijdschriften

- Met de tent naar Texel, *De Wandelaar* 7, 182-186, 1935.
- De reigerkolonie van de Rotterdamse Diergaarde, *De Wandelaar* 8, 121-123, 1936.
- Schuilhutherinneringen (I), *De Wandelaar* 8, 227-230, 1936.
- Schuilhutherinneringen (II), *De Wandelaar* 8, 267-272, 1936.
- Een novemberdag op De Beer, *De Wandelaar* 8, 365- 373, 1936.
- Een winterse strandwandeling, *De Wandelaar* 9, 41-48, 1937.
- Paschen op de Veluwe, *De Wandelaar* 9, 74-80, 1937.
- Vogels in de polder, *In Weer en Wind* 1, 161-168, 1937.
- Een pinksterexcursie naar Schouwen, *De Wandelaar* 9, 162-170, 1937.
- Een ontmoeting met de zwarte specht, *In Weer en Wind* 3, 1-5, 1939.
- De reigers van Rotterdam, *In Weer en Wind* 3, 88-91, 1939.
- Een dagje bij de vogels op "De Beer" (I), *In Weer en Wind* 3, 172-178, 1939.
- Een dagje bij de vogels op "De Beer" (II), *In Weer en Wind* 3, 194-197, 1939.
- De kleine plevier broedvogel op "De Beer", *In Weer en Wind* 3, 252, 1939.
- Bij de kemphanen (I), *In Weer en Wind* 4, 2-6, 1940.
- Bij de kemphanen (II: slot), *In Weer en Wind* 4, 40-44, 1940.
- Naar de Bakkerswaal, *In Weer en Wind* 7, 109-112, 1943.
- Naar de Bakkerswaal (II; slot), *In Weer en Wind* 7, 122-127, 1943.
- Herfsttocht naar Staelduin (I), *In Weer en Wind* 8, 137-140, 1944/45.
- Herfsttocht naar Staelduin (II: slot), *In Weer en Wind* 8, 147-151, 1944/45.
- Natuurstudiekamp Terschelling, *In Weer en Wind* 9, 155-159, 1946/47.
- Natuurstudiekamp Terschelling (vervolg), *In Weer en Wind* 9, 165-172, 1946/47.
- Vogels van de Vondelingenplaat (I), *In Weer en Wind* 10, 193-199, 1947/48.
- Vogels van de Vondelingenplaat (II), *In Weer en Wind* 10, 214-220, 1947/48.
- Op het Vogeleiland (I), *In Weer en Wind* 11, 232-240, 1949.
- Op het Vogeleiland (II), *In Weer en Wind* 12, 9-13, 1949.
- Op het Vogeleiland (III), *In Weer en Wind* 12, 32-36, 1949.
- Op het Vogeleiland (IV), *In Weer en Wind*, 12, 46-52, 1949.
- Op het Vogeleiland (V), *In Weer en Wind* 12, 75-78, 1949.

- Nogmaals de Lachstern, *In Weer en Wind* 12, 187-193, 1950.
- Drie broedparen van de Lachstern, Gelochelidon nilotica (Gm.), op "De Beer", Rozenburg, in 1949, *Ardea* 37, 161-167, 1950.
- Zangvogeltellingen op "De Beer" in 1951, *De Wandelaar in Weer en Wind* 19, 26-31, 1951.
- On the Gull-billed Terns at "De Beer" near Hook-of-Holland in 1949, *British Birds* 45, 339-341, 1952.

Artikelen in kranten en tijdschriften

- Op het eiland Rozenburg. Het natuurmonument "De Beer", De Spiegel, 1936.[4]
- Van het eiland Rozenburg. Vogelleven op "De Beer", Panorama, no 21, 1937.
- Paaschtocht over de Veluwe. Duizend en een, bijvoegsel bij het Rotterdamsch Nieuwsblad, 16 april 1938.
- Bij de vogels op "De Beer", Panorama, 25 mei 1939.
- Vogelleven op "De Beer", Panorama, 30 juni 1949.
- De koekoek - stem zonder lichaam, Nieuwe Rotterdamse Courant, 10 juni 1950.
- Op bezoek bij de purperreigers in Noordwest-Overijssel, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 29 juli 1950.
- Op bezoek bij de Lachstern, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 12 augustus 1950.
- Op zoek naar vogelgebieden in Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 23 september 1950.
- Herfst aan de zeekant, De Kampioen, oktober 1950.
- Herinnering aan een oudejaarsdag met sneeuw, De Kampioen, december 1950.
- Het winterkoninkje – opvallende zanger en merkwaardig bouwspecialist, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 10 februari 1951.
- Op Nieuwkoopse plassen ziet men futen duiken, hoort men krassige lied van de karekiet, Radiobode, no 20., 13 mei 1951,
- Natuurmonument De Beer – Unieke vogelbroedplaats aan de Noordzeekust, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 9 juni 1951.
- De Ackerdijkse Plassen, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 11 augustus 1951.
- Waadvogels die voor de mens geen schuwheid kennen, Algemeen Dagblad, 6 oktober 1951.
- Een vogeltrekdag aan de zeekant, Toeristenkampioen no 20, 15 oktober 1951.
- Winterdag op "De Beer", Algemeen Dagblad, 22 december 1951.
- Vogels aan de zeekant, Algemeen Dagblad, 5 januari 1952.
- Het rush-verschijnsel, Algemeen Dagblad, 9 februari 1952.
- De lente is in vogelland, Algemeen Dagblad, 22 maart 1952.
- In Schouwens duinen, Algemeen Dagblad, 3 mei 1952.
- Avontuur met de bontbekplevier, Algemeen Dagblad, 10 mei 1952.
- Het woudaapje, schuwe viseter, Algemeen Dagblad, 16 mei 1952.
- Bij de dwergsterntjes, Algemeen Dagblad, 31 mei 1952.
- Naar Zweden en Lapland voor de vogeljacht met de camera, Algemeen Dagblad, 7 juni 1952.
- Stora Karlsö: vogeleiland in de Oostzee, Algemeen Dagblad, 28 juni 1952.
- Heeft de vogelzang bepaalde functies?, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 21 juli 1952.
- Op zoek naar vogelnesten in de berkenbossen, Algemeen Dagblad, 9 augustus 1952.

[4] Exacte datum niet bekend.

- Bleiksøya: vogeleiland in Noorwegen, Algemeen Dagblad, 13 september 1952.
- Interessant vogelgebied, Algemeen Dagblad, 7 oktober 1952.
- Herfsttooi in de bossen, Algemeen Dagblad, 6 december 1952.
- Vogels in de winter. De maand December brengt rust na het reizen en trekken, Nieuw Utrechtsch Dagblad, 24 december 1952.
- [Zelfde titel als het voorgaande, Het Rotterdamsch parool, 27 december 1952.
- Voorjaarsverschijnselen in het polderland, Algemeen Dagblad, 20 maart 1953.
- Als de natuur ontwaakt. De koekoek: ei in andermans nest, Algemeen Dagblad, 9 mei 1953.
- Schouwens vogelstand, Algemeen Dagblad, 25 juli 1953.
- Vogels in de wintertijd, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 12 december 1953.
- Voorjaar in vogelland, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 13 maart 1954.
- Voorjaarsdag aan de zeekant. Nieuwe Rotterdamsche Courant, 10 april 1954.
- Vogelleven in Zuidslavië, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 18 september 1954.
- Vogelleven in Zweden, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 14 mei 1955.
- Een Noorse vogelrots, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 4 juni 1955.
- Waarnemers zijn nu paraat, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 10 oktober 1955.
- Vogels aan de Noorse kust, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 2 mei 1959.
- Skokholm – vogeleiland voor de kust van Wales, Nieuwe Rotterdamsche Courant, 16 december 1961.

Overige teksten

- Op het vogeleiland “De Beer”. Toelichting op de diaserie. Diaserie van 60 zwartwitdia’s met bijbehorend boekje. Stichting Centraal Projectie Instituut, Amsterdam.
- De Vogels. In: Het Natuurmonument “De Beer”, Stichting Natuurmonument De Beer, Utrecht, 1951, p. 10-16.[5]

Radioprogramma’s

- Vogelzang van het vroege voorjaar, AVRO, 23 maart 1950, 11.45-212.00 uur.
- Raadselen rond de koekoek, AVRO, 15 juni 1950, 11.45-12.00 uur.
- De uilen van Athene, AVRO, 31 augustus 1950, 12.00-12.15 uur.
- De winterkoning; sprookje en werkelijkheid, 8 maart 1951, 11.45-12.00 uur.
- Het land van Nieuwkoop en de daar toevende vogels, AVRO, 21 mei 1951, 11.00-11.15 uur.
- Vogeltrek en vogelvangst in de oudheid, AVRO, 24 september 1951, 11.00-11.15 uur.

Televisie

In *Het Vrije Volk* van 6 maart 1951 stond een opmerkelijk bericht. De rubriek ‘Spreeuwenpraat’ van Pieter Spreeuw (pseudoniem van Jan Meijer) besteedde onder andere aandacht aan een televisie-uitzending, waarin Simon de Waard als ‘explicateur’ optrad bij zijn film over De Beer. Het was, zo blijkt uit de tekst, de tijd van de experimentele televisie. De Waard vertoonde zijn film over natuurmonument De Beer; zie de volgende pagina.

[5] Ongewijzigd overgenomen in de tweede druk uit 1954.

Boven: het logo van de rubriek 'Spreeuwen-praat. Rechts: de tekst over de televisie-uitzending van Simon de Waard.

Als Pieter geen journalist was, zou hij best compagnon willen worden van zijn stadgenoot Simon de Waard, die zijn werkkring in het verzekeringsbedrijf heeft opgegeven om van de vogels te gaan leven. Men kan dat op verschillende manieren doen: als poelier, pluimveefokker, vogelhandelaar, exploitant van een vogelpark, enz. Maar ik bedoel zijn manier: hij trekt de natuur in om de vogels te bespieden, te fotograferen en te filmen, en verdient zijn brood met het schrijven over vogels, en vooral met het vertonen en toelichten van zijn werkelijk zeer bijzondere films. Voor verscheidene verenigingen en scholen is hij al opgetreden. en hij heeft nu ook op uitnodiging van Philips aan een televisie-uitzending te Eindhoven meegewerkt. De eerste twee delen van zijn film "De Beer" (de punt van Rozenburg met de beroemde vogelkolonies) werden op de schermen van de aangesloten ontvang-toestellen overgebracht. In de studio mochten vijf kinderen toekijken als beloning voor hun prestaties in een opstelwedstrijd. De filmvertoning werd nu en dan afgewisseld met opnamen van het gedoe in de studio; de "ontvangers" zagen De Waard in zijn functie als explicateur, hoorden zijn toelichting en de vragen van de kinderen. Ongeveer tienduizend mensen In Eindhoven en omgeving en ook In Noord-België hebben de uitzending gevolgd. Zoveel televisietoestellen zijn er daar nog lang niet, maar wie wel een toestel in huis heeft, krijgt tijdens zo'n uitzending het huis vol visite. Dit is, onder ons gezegd, een van de redenen waarom Pieter voorlopig vast geen televisietoestel neemt. Ik houd van visite, maar met mate. Een huis vol is te veel. Voor Simon de Waard is deze uitzending een goede propaganda geweest. Hij heeft nu uitnodigingen uit Antwerpen en Leuven gekregen. Het plaatje bij dit praatje is een foto van de uitzending, met de vijf studiokinderen op de voorgrond.

Pieter Spreeuw in de rubriek 'Spreeuwen-praat', Het Vrije Volk, 6 maart 1951.

Rechts: foto uit 'Het Vrije Volk' van 6 maart 1951. Op het scherm zijn onimskenbaar de contouren van natuurmonument De Beer zichtbaar.

Artikelen over De Waard[6]

- Simon de Waard op jacht. Het Vrije Volk, 11 juli 1951.
- Zweden stopte vogelkenner-cineast S. de Waard in de cel. Het Vrije Volk, 15 augustus 1952.
- Simon de Waard met rijke buit terug uit het land van Tito. Het Vrije Volk, 9 juli 1953.
- Simon de Waard: "Wij zijn de natuur kwijt". Tijd/Maasbode, 20 augustus 1966.
- Beroepstoerist Simon de Waard. Het Vrije Volk, 26 juli 1968.

Verder vele artikelen met aankondiging van of nabeschouwing van filmavonden van De Waard.

Nederlandse Christelijke Reis Vereniging
AFD. DEN HAAG
WOENSDAG 24 JANUARI a.s. des avonds 8 uur OOSTENRIJKAVOND in PULCHRI-STUDIO, Lange Voorhout 15, te Den Haag zal de heer SIMON DE WAARD
kleurenfilm en dia's
vertonen betreffende een
zwerftocht door bekend en onbekend Oostenrijk
TOEGANGSKAARTEN à f 1,— zijn verkrijgbaar bij:
Boekhandel Van Amerongen, Keizerstraat 227 te Scheveningen,
Boekhandel Hoonhoud, Laan van Meerdervoort 213,
Boekhandel Wattez, Papestraat 29,
Boekhandel „Transvalia", Paul Krugerplein 37,
Centraal Bureau N.C.Reis V., Weteringkade 22a.

Volksuniversiteit Heerenveen e.o.
LEZING
met kleurenfilm en kleurendia's te houden door de heer Simon de Waard, cineast te Rotterdam over: „Zwerftochten door Zweden en Lapland" op maandag 17 februari a.s. des avonds 8 uur in de Sociëteitszaal van het Posthuis. Entree leden f 0.50; niet-leden f 1.25; jongeren f 0.50.
Secretariaat: Burg. Kuperusplein 28, Heerenveen.

Aankondigingen van voordrachten van Simon de Waard. Geheel links in Trouw van 20 januari 1968. Links in de Friese Koerier van 14 februari 1964. De Waard vertoonde niet alleen zijn nieuwste films, maar als hij erom werd gevraagd ook de films van langer geleden. Zo werd zijn eerste naoorlogse film, die over natuurmonument De Beer, nog tot in het begin van de jaren zeventig vertoond.

Films over Nederlandse onderwerpen[7]

- Vogels en landschap van "De Beer", 1938 (of eerder).[8]
- Eenden en meeuwen in wintertijd, 1947.[9]
  Dit 'is een film over het Verversingskanaal In Den Haag, waar in de tijd, dat de plassen, meren en andere wateren in het binnenland toegevroren zijn, het waterwild op zoek naar open water een toevlucht vindt. We zien behalve van deze vogels ook iets van de winterse pracht in de omgeving van het kanaal en komen tenslotte bij de monding in Scheveningen aan zee, waar de golven een aanval doen op de sneeuw- en ijsbarrière langs het strand. (Deze film behaalde een extra prijs in de Nationale Wedstrijd van de Nederlandse Smalfilmliga).' Deze tekst komt uit een brochure van Simon de Waard.[10]
- Vogels van de Vondelingenplaat, 1947. [B&G]
  Deze film 'laat enkele zeldzame broedvogels zien, die op genoemd terrein, een complex opgespoten gronden onder Pernis, voorkomen. Verder is deze film gewijd aan de trekvogels, die hier op de doorreis naar Zuidelijke streken. korte tijd toeven om te rusten en te profiteren van de voedselrijkdommen der wateren en slikken. Daarbij in bonte afwisseling beelden van de grote. kale zandvlakten, de moddervelden en de moerassen met dichte wildernissen van riet en biezen, die daar te vinden zijn.' Dit is deel van een tekst uit een brochure van Simon de Waard."[11]

[6] Aankondigingen van lezingen en voorstellingen zijn buiten beschouwing gelaten. Voor een selectie zie Buijsman 2011 en bijvoorbeeld de digitale krantendatabase van de Koninklijke Bibliotheek bij www.delpher.nl.
[7] [B&G]: Gedigitaliseerde versie in te bekijken bij Beeld en Geluid in Hilversum.
[8] Zie ook pagina 14.
[9] Over het Verversingskanaal in Den Haag.
[10] Collectie auteur.
[11] Collectie auteur.

- De idyllische vuilnisbelt, 1948. [B&G]
- Dit 'is een film. die ons naar een minder romantische omgeving voert, maar... ook dáár zijn aardige dingen te beleven. We maken o.a. kennis met de meeuw- en kraaivogels, die in de herfst- en wintermaanden daar hun kostje op komen scharrelen. Daar naast zijn er
- ook nog andere dieren te zien, terwijl de omgeving zó meevalt, dat de titel van de film gerechtvaardigd wordt.' Tekst uit een brochure van Simon de Waard.
- Op en om de Ackerdijkse plassen, 1948. [B&G][12]
- In het land der watermolens, 1948. [B&G]
  Over een tocht met de Lekboot met vertrek uit Rotterdam, de stad is nog kaal na het bombardement. Passagiers op het dek, de boot passeert Krimpen aan de Lek en legt vervolgens aan bij Kinderdijk. Ooievaars en andere vogels, bloemen in de weilanden. Fruitbomen in bloesem. Molenaars aan het werk. Na de regen wordt het teveel aan water in de Alblasserwaard weggemalen.
- Op het vogeleiland "De Beer", mogelijk 1948.[13] [B&G]
  Film over het natuurgebied De Beer op de kop van Rozenburg. De film 'laat ons het landschap, de flora en de fauna zien van het zo beroemde natuurmonument "De Beer", een vogelreservaat van de eerste rang! Eenden, weidevogels en strandvogels in hun karakteristieke omgeving, kijkjes in het bonte wereldje der overzomeraars, trekkers en overwinteraars, enz. In deze film vooral zeer aardige scènes uit het intieme leven der vogels: het broeden. het koesteren en voeren der jongen, enz. Een film, die tot het hart van iedere natuurliefhebber spreekt!' Tekst uit een brochure van Simon de Waard.
- De Velduil, 1949.[14] [B&G]
  De zwart-wit film laat het een en ander zien over het leven van de velduil. Naast het broeden en het grootbrengen van de jongen is er ook aandacht voor het jagen van de uil. Ook is te zien op welke manier de uil zijn prooidieren, waaronder veldmuizen, naar binnen werkt.
  N.B.: Deze film was een project van Dick van Sijn die werkte bij de Stichting Onderwijsfilms Rotterdam. Door complicaties kon Van Sijn de film niet afmaken, waarop De Waard zich aanbood en vervolgens de film afmaakte. Verdere informatie over deze kwestie bij de auteur.
- In Noordwest Overijsel, 1950.[15] [B&G]
  Deze kleurenfilm heeft de uitgestrekte plassen en moerassen van de Beulaker en de Belter Wiede als onderwerp. In de stilte en de eenzaamheid van deze grote rietwildernissen komen zeldzame vogels voor, zoals de blauwe kiekendief, purperreiger en roerdomp en verschillende andere 'geheimzinnige' bewoners van het moerasgebied. Prachtig is ook de flora in dit gebied: ratelaar, koekoeksbloem, wateraardbei. moeraslathyrus en nog vele andere mooie planten, die karakteristiek zijn voor laagveengebied.

[12] Genoemd in de catalogus van Beeld en Geluid.
[13] Jaartal niet exact bekend. Zie ook bij 'Archiefmateriaal/Stadsarchief Rotterdam' en 'De film van Simon de Waard over natuurmonument De Beer'.
[14] Jaartal niet exact bekend. Het betreft een Nederlandse schoolfilm waarvan de opnames door Dick van Sijn zijn begonnen en die door Simon de Waard zijn afgemaakt.
[15] Jaartal niet exact bekend.

- Bos en Hei, 1951.[16] [B&G]
  Deze kleurenfilm laat de bossen, heidevlakten en zandverstuivingen van het Nationale Park 'De Hoge Veluwe' zien. Maar ook de dieren die hier leven, komen aan bod: de herten, reeën en moeflons (wilde schapen) en ook enkele karakteristieke vogels, zoals korhaan, wulp en specht.
- De Maaslandse Vlietlanden, jaartal onbekend.[17] [B&G]
- Strand en Wad, jaartal onbekend. [B&G]
  De kleurenfilm 'Strand en Wad' toont opnamen van het mooie eiland Texel, beelden van het vogelleven op het strand, op het wad en ook van allerlei zeedieren, zoals de heremietkreeft, zeekreeft, poon, harnasmannetje, enkele hoaisoorten. Verder zee-anjelieren en zeedahlia's en bloemdieren die opvallen door hun lieflijke verschijningen en door hun fijne kleuren.
- Vinkenbaan en vinkentrek, jaartal onbekend.
  De zwart-wit film maakt de kijker vertrouwd met het werk op een vinkenbaan. De film laat het bedrijf en de vangtechniek op de vinkenbaan op Ockenburgh bij Loosduinen zien, waar vogels gevangen worden ten dienste van het onderzoek naar de vogeltrek. De gevangen vogels worden geringd, geregistreerd en daarna weer vrijgelaten. Hierdoor is het mogelijk met zekerheid een aantal dingen over de vogels te weten te komen, zoals welke weg zij volgen naar hun wintergebied, waar zij overwinteren, waarheen zij tijdens de broedtijd rijzen en nog een aantal andere interessante zaken.
- Wintergasten op De Pier, jaartal onbekend.
- Lachstern [fragment]. [B&G]
- Zeer kort fragment van het legendarische broedgeval van de lachstern op De Beer in 1949.
- Werken en sparen, jaartal onbekend.
  Een curieus filmwerkje in het oeuvre van De Waard. Het gaat om een filmpje over het sociale nut van sparen voor de Spaarbank van Rotterdam.[18]

Verder zijn bij een globale inventarisatie door Gerard Ouweneel en Ruud Vlek nog andere films (of mogelijk fragmenten van films) zonder titel gevonden. Wel waren de dozen en blikken van dit filmmateriaal van teksten voorzien. Dit levert nog de volgende lijst van mogelijke onderwerpen op:[19]

- De Nieuwkoopsche plassen.
- Reis naar Kinderdijk.
- Walcheren.
- Opspuiting bij Rotterdam.
- Thijsse op excursie.

De films 'Op en om de Ackerdijkse plassen', 'In het land der watermolens' en 'Vogeleiland "De Beer"' zijn ook te bekijken in het *Stadsarchief Rotterdam*. Het merendeel van het hiervoor genoemde Nederlandse filmmateriaal is ondergebracht bij de Stichting Beeld & Geluid in Hilversum (aangeduid in de lijst hierboven met 'B&G'); er is voor zover bekend aldaar geen gedetailleerde inventarisatie uitgevoerd.

[16] Jaartal niet exact bekend.
[17] Geen indicatie over het jaartal.
[18] Ontleend aan een artikel in *Het Vrije Volk* van 28 april 1953.
[19] Een overlap met de films ex-collectie De Wolde is niet uitgesloten; zie ook pagina.

De film van De Waard over natuurmonument De Beer

Het is zeker dat De Waard al voor de Tweede Wereldoorlog een film over natuurmonument De Beer onder de titel 'Vogels en landschap van De Beer' heeft gemaakt; zie de berichten hierover in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* uit 1938 en 1939. Mogelijk is dit vooroorlogse filmmateriaal (deels) verloren gegaan bij het bombardement van Rotterdam in de meidagen van 1940. Aan het eind van de jaren veertig heeft De Waard opnieuw een film over De Beer, nu met de titel 'Op het vogeleiland', hoewel hij als ondertitel soms ook nog 'Vogels en landschap van De Beer' gebruikte. De naoorlogse film bestaat uit twee delen en is (op DVD) onder andere te zien in het Stadsarchief Rotterdam en in gedigitaliseerde hoge kwaliteit bij Beeld en Geluid in Hilversum.[20]

Rotterdamsch Nieuwsblad, 13 januari 1939, Blz. 14

Aquarium- en terrariumvereen. „De Natuur".

Voor een groot aantal leden en genoodigden heeft de heer S. de Waard uit Overschie in de vroegere Schoolbioscoop aan de Goudschesfraat zijn film over: „Vogels en Landschap van De Beer" vertoond.

De film gaf achtereenvolgens het ontstaan van „De Beer", het bekende natuurreservaat, dat zoo dicht in de nabijheid van Rotterdam is gelegen en gelegenheid biedt tot het waarnemen van veel natuurschoon en vooral tot het observeeren van verscheidene dieren, die wij in ons gewone leven nimmer ontmoeten.

Alvorens tot het vertoonen van de film over te gaan, heeft de heer De Waarde in een vlotte voordracht de bijzonderheden verteld van zijn verblijf in het natuurreservaat en de wijze, waarop de verschillende moeilijkheden om de dieren „onder schot" te krijgen worden overwonnen.

De voorzitter van „De Natuur" de heer T. Anceaux, opende en sloot de bijeenkomst op de gebruikelijke wijze.

Films van de buitenlandse reizen[21]

- Zweden en Lapland in kleur, Zweden en Lapland, 1952. [B&G]
  Onder meer aandacht voor de bootreis van Rotterdam naar Göteborg, historische bezienswaardigheden en een excursie naar het vogeleiland Stora Karslö in de Oostzee.
- Zwerftocht door Joegoslavië, Joegoslavië, 1953. [B&G]
  De reis loopt van het moeras van Obedska-Bara naar Dubrovnik en Split aan de Adriatische kust. Met onder meer aandacht voor het leven in de stad en op het platteland, de festiviteiten rond de verjaardag van president Tito en de natuur. Met de volgende tussentitels: Naar het Moeras Obedska-Bara, Bij het nest van de roerdomp, Kennismaking met de waterral, Dubrovnik en Split (aan de Dalmatische kust), Rondom Bitola (Zuid-Macedonië), 25 Mei Verjaardag van President Josip-Broz-Tito, Markttafereeltjes.
- Tuin van Europa, Portugal, 1954. [B&G]
  De reis gaat naar Porto, de eilandengroep Berlengas, Coimbra, Lissabon en de Algarve. Met onder meer aandacht voor het dagelijks leven in en rondom de dorpen en steden, diverse volksfeesten, de landbouw en visserij.
- Het groene eiland. Land en volk van Ierland, Ierland, 1955. [B&G]
  De reis loopt vanaf Dublin dwars door Ierland naar Sligo. Met onder meer een bezoek aan de Ierse hoofdstad Dublin en het graf van dichter W.B. Yeats in Drumcliff. Met de volgende tussentitels: Dublin Bay aan de Oostkust van Ierland, Aan deze baai ligt Dublin, de hoofdstad van Ierland, Ten zuiden van Dublin liggen de Wicklow Mountains, In de laagveengebieden van Midden-Ierland zijn enkele electrische centrales, die met turf worden gestookt (Allenwooed Power Station), Knobbelzwanen in Cork, Met de radiotrein naar Killarney, de parel van het Zuiden, Natuurschoon in het Killarney, Van Killarney naar Glengarriff, Subtropische bomen- en plantenweelde in Glengarriff, de plaats met het mildste klimaat van geheel Ierland, Op Garnish eiland ligt een

[20] Zie ook bij Archiefmateriaal/Stadsarchief Rotterdam.
[21] […]: titel onbekend. [B&G]: Gedigitaliseerde versie in te bekijken bij Beeld en Geluid in Hilversum. De inhoudsbeschrijving is grotendeels ontleend aan informatie van Beeld en Geluid.

beroemde Italiaanse tuin, Met de boot van Galway naar Aran Eilanden, Inisheer, het kleinste Aran eiland, Naar Inishmore, het grootste van de drie Aran-eilanden, Boven op de rotsten ligt het 2000 jaar oude stenen fort Dún Aengus, In de rotswanden huizen zeekoeten, Naar Sligo, een schilderachtig gebied in het Noordwesten van Ierland.

- Marokko in de branding, Marokko, 1956.[22]
- Iberische suite, Spanje, 1957. [B&G]
  De reis loopt vanaf Potes aan de voet van de Picos de Europa naar Tossa aan de Costa Brava en gaat onder meer via Segovia, Madrid, Sevilla, Granada, Alicante en Barcelona. Met onder meer aandacht voor het leven in de stad en op het platteland, de historische bezienswaardigheden en de volkscultuur, waaronder een stierengevecht. Met de volgende tussentitels: Potes aan de voet van de Picos de Europa, Madrid, de hoofdstad. Gezellige drukte in het centrum, In Toledo, een der oudste steden van Spanje, Drukte bij de Plaza de Tores, Het spel gaat beginnen, Een incident, En nu naar het Zuiden naar Andalusië, In de bonte en pittoreske stad Sevilla, Roccio-processie in de oude wijk Triana, Via Barcelona naar de Costa Brava, Tossa aan de Costa Brava.
- Naar het land van de middernachtzon, Denemarken en Noorwegen, 1958. [B&G]
- Tussen Grieken en Goden, Griekenland, 1959. [B&G]
  De reis begint in Saloniki (Thessaloniki) en eindigt in Athene en gaat onder meer naar de eilanden Thasos en Corfu, de archeologische stad Olympos en het orakel van Delphi. Met de volgende tussentitels: Saloniki, Griekenlands "tweede hoofdstad", Van Kavalla naar het eiland Thasos, Vanaf Saloniki in de richting van Olympos, Marktdag in Trikkala, Naar de Metéora-kloosters, Door het Pindosgebergte naar Mètsovo en Jànnina, Naar het eiland Kerkyra (Korfu), Terug op het vaste land, naar "het orakel van Dodóna", Via Arta naar Delphi, Het Byzantijnse kloostercomplex Osios Loukas, Naar Olympia, op de Peloponnesos, In het vissersplaatsje Tolos, Athene, hart van Griekenland.
- Land en volk van Tsjechoslowakije, Tsjechoslowakije, 1960. [B&G]
  Met de volgende tussentitels: Praag, de hoofdstad (1 miljoen inwoners) gelegen aan de Moldau, Gezicht op Hradcàny, het Kasteel van Praag, Enkele oude kastelen o.a. Karlstejn (1348), In het Reuzengebergte, In het renaissance stadje Telc, Slavkov (Austerlitz), Brno (300.000 inw.) belangrijkste stad van Moravië, Naar de hoge Tatra, Bratislava (241.000 inw.) hoofdstad van Slowakije.
- Bij de buren aan de overkant, Engeland, Wales en Schotland, 1961. [B&G]
  Met onder meer aandacht voor de overtocht, een bezoek aan Londen en Edinburgh, excursies naar vogelgebieden en voor diverse aspecten van de volkscultuur, zoals doedelzakspelers en het feestelijke 'Riding the Marches'. Met de volgende tussentitels: Het hart van Londen: Picadilly Circus, En nu naar het Westen, naar Wales, Per bergbaantje naar de top van Snowdon (1085), Op het vogeleiland Skokholm, In het Merendistrict, En nu naar het Noorden, Bezoek aan Edinburgh, De kust bij Tantállon, Naar de Bass Rock, de Gentenburcht, Naar de Schotse meren, "Riding the marches".

[22] Het eerste deel van deze film is in bezit van de auteur. Het tweede deel was onderdeel van de collectie van Henk de Wolde. De Wolde is in maart 2019 overleden. Het filmdeel is vooralsnog spoorloos. Porgingen om met familie in contact te komen zijn tot nu toe (6.3.2023) vruchteloos gebleken. Zie ook pagina 24.

- In het land van Atatürk, Turkije, 1962. [B&G]
  De reis begint in Istanbul en eindigt in Ankara. Met aandacht voor het moderne stadsleven, het leven op het platteland en toeristische bezienswaardigheden, zoals de rotswoningen in Görome en de kalkbekkens in Pamukkale. Met de volgende tussentitels: Kylos, badplaatsje aan de Zwarte, En nu naar Bursa aan de voet van de Uludag (2543 m.), In Balikesir, Dag van de Jeugd, 19 mei, Opgravingen Bergama (Akropolis en Asklepieion, Ayvalik en Izmir aan de Egeïsche Zee, Denzili en Pamukkale (kalksinterterrassen), Naar Antalya en Adana aan de Middellandse Zee, Door het Taurusgebergte naar het dal van Göreme, Kayserie bij de Erciyesdag (3976 m), Ankara, de moderne hoofdstad, symbool van het nieuwe Turkije.
- Het land der duizend meren, Finland, 1963. [B&G]
  Met de volgende tussentitels: Eerst naar Helsinki, de hoofdstad, En nu naar het merengebied, Fins Lapland.
- In het land van de puszta's, Hongarije, 1964. [B&G]
  Met de volgende tussentitels: Bezoek aan Budapest, Naar het bergachtige Noorden, Via Eger naar de grote Puszta "Hortobagy", Kecskemét, stad in het centrum van het land, Szeged aan de rivier de Theiss, Zuid-Hongarije, Naar de oude stad Pècs, Zondagmorgen in het dorpje Boldog, Bezoek aan de na 1950 verrezen industriestad Duna-új-város, Naar Keszthely en Héviz, Aan het Balatonmeer, In het moerasgebied van Kisbalaton.
- Polonaise, Polen, 1965. [B&G]
  Met de volgende tussentitels: Warschau, de na de oorlog herrezen hoofdstad, En nu de stad uit, Danzig, Sopot en Gdynia, Via Stettin naar de Oostzeekust, Het Nationale Park van Bialowieza, In het Mazurische merengebied, Berslau, belangrijkste stad van Neder-Silezië, Krakau, de vroegere koninklijke residentie, Zakopane, aan de voet van het Tatra-gebergte.
- Grüsz Gott, Oostenrijk, 1966. [B&G]
  De reis leidt langs diverse steden, waaronder Wenen en Innsbruck. Met aandacht voor historische bezienswaardigheden, het landschap en de natuur. Met de volgende tussentitels: In het gewest Boven-Oostenrijk, Linz, stad aan de Donau, In de omgeving van Windischgarsten, Aankomst in Salzburg, In het gewest Beneden-Oostenrijk, Aankomst in Wenen, Naar het gewest Burgerland (met Neusiedler meer), In het gewest Stiermarken, Via de Gesäuse naar Mariazell, In Oost-Tirol (omgeving Matrei), Innsbruck, hoofdstad van Tirol, Muziekfeest in het dorp Mutters, Grossglockner en Franz Josephöhe.
- La bella Italia, Italië, 1967. [B&G]
  Met van toeristisch bezienswaardigheden, de ruïnes van Poseidonia (Paestum). Met onder andere de volgende tussentitels: Leuka, het 'einde" van Italië, De witte "trulli" (kegelvormige huisjes) van Alberobello, Vvia Ravenna naar Venetie, Vaart over het Canal Grande in Venetië.
- Roemenië vandaag, Roemenië, 1968. [B&G]
  De reis begint in Transsylvanië en leidt via Boekarest en de Zwarte Zee naar Noord-Moldavië. Met aandacht voor historische bezienswaardigheden en het leven in de stad en op het plattenland. Met de volgende tussentitels: Oude steden in Transsylvanië, Sibiu en Brasjow, Naar Turnu Severin aan de Donau, Curtea de Arges, vroegere hoofdstad van Walachije, Boekarest, de moderne hoofdstad, Badplaatsen aan de Zwarte Zee, In Tulcea, poort naar de Donaudelta, Naar de kloosters, in noord Moldavië.
- Zwitserland van alle kant, Zwitserland, 1969.
- Denemarken, langs groene dreven, Denemarken, 1970. [B&G]

Met onder andere een bezoek aan de krijtsteenkust van het eiland Møn, Kopenhagen met zijn standbeeld 'De kleine zeemeermin', de havenstad Aarhus, het vissersdorp Blokhus en het Waddeneiland Farø.

- Ontdek Portugal, Portugal, 1971. [B&G]
  De reis leidt vanaf Noord-Portugal via onder meer Porto en Lissabon naar de Algarve. Met onder meer aandacht voor de historische bezienswaardigheden, waaronder de Toren van Belém en de volkscultuur, zoals een stierengevecht. Met de volgende tussentitels: In het Noorden aan Golf van Biskaje, In het vissersplaatsje Berméo, In het middeleeuwse Santillana del Mar, Kijkjes in Lissabon, de hoofdstad van Portugal, Nazaré, schilderachtig vissersdorp aan de Atlantische kust, In Coimbra, de universiteitsstad, Oporto, de grote havenstad in het Noorden van het land, In het zonnige Algarve, het uiterste Zuiden van Portugal.
- Impressies van Spanje, Spanje, 1972.
- Naar Dalarma, het hart van Zweden, Zweden, 1973. [B&G]
  Met onder andere beelden van de rotstekeningen bij Brastad, het Rottneros Park, een volksfeest en bezoeken aan Göteborg en Stockholm.
- Naar het land van fjorden en fjellen, Noorwegen, 1974. [B&G]
  Met onder andere een bezoek aan Oslo, Bergen en een excursie naar een vogeleiland. Met de volgende tussentitels: Oslo, hoofdstad van Noorwegen, prachtig gelegen aan het de Oslofjord, Bezoek aan Bergen, de tweede stad van Noorwegen, Langs het gletschergebied van Jastedalsbre naar Alesund, Bezoek aan de vissershaven Alesund, Een bezoek aan een der vele vogeleilanden voor de kust.

Films van de buitenlandse onderwerpen[23]

- […], Schotse en Engelse vogeleilanden, s.a. [B&G]
  Met de volgende tussentitels: De kust bij Tanállon, Naar de Bass Rock en de Gentenburcht, Op het vogeleiland Skokholm.

Filmstroken

- Op het vogeleiland “De Beer”. Diaserie van 60 zwartwit beelden met bijbehorend boekje. Stichting Centraal Projectie Instituut, Amsterdam.
- Lappen zwerven rond de pool. Beeldstrook nummer 26. Diaserie van 25 zwartwit beelden met bijbehorend boekje. NCRV-schoolradio. 1954.
- Portugal, de tuin van Europa. Beeldstrook nummer 56. Diaserie van 25 zwartwit beelden met bijbehorend boekje. NCRV-schoolradio. 1956.
- Het groene Erin. Beeldstrook nummer 68. Diaserie van 25 zwartwit beelden met bijbehorend boekje. NCRV-schoolradio. 1956.
- Joegoslavië, het land langs de Adria. Beeldstrook nummer 82. Diaserie van 25 zwartwit beelden met bijbehorend boekje. NCRV-schoolradio. 1957.
- Een kameelreis door Marokko. Beeldstrook nummer 88. Diaserie van 26 zwartwit beelden met bijbehorend boekje. NCRV-schoolradio. 1957.
- Spanje, castagnetten en torero’s. Beeldstrook nummer 139. Diaserie van 25 zwartwit beelden met bijbehorend boekje. NCRV-schoolradio. 1960.

[23] […]: titel onbekend. [B&G]: Gedigitaliseerde versie is te bekijken bij Beeld en Geluid in Hilversum.

Daarnaast heeft De Waard nog enkele aantallen beelden geleverd voor de volgende diaseries van de NCRV-schoolradio: C18 - Onze vriend de hond, 38 - Na gedane arbeid, 76 - Onze blaffende vrienden en B 257 - Allah akbar, God is groot.[24] Exemplaren van deze filmstroken bevonden zich in het archief van het Onderwijsmuseum in Rotterdam. Of ze zich nog in de collectie bevinden van het huidige museum in Dordrecht is niet bekend.

NB: Sommige filmstroken zijn ook nog tweedehands via de reguliere (commerciële) handel te betrekken.

Foto's van Simon de Waard

Foto's die zijn gemaakt door Simon de Waard, zijn gepubliceerd in vele periodieken en boeken. Hieronder een verre van volledige selectie.

- R.J. de Stoppelaar, Vogels van polder en weide. Wat leeft en groeit, de wereld van dieren en planten, deel 3. Het Spectrum, 1939.
- Stichting Natuurmonument De Beer, Het natuurmonument "De Beer", 1ste druk, 1951.

Data buitenlandse reizen

Jaar	Data	Land(en)*
1952		Zweden en Lapland
1953	26 april – 15 juni	Joegoslavië
1954		Portugal
1955	6 mei - ?	Ierland
1956		Marokko
1957	3 mei - ?	Spanje
1958	7 mei - ?	Denemarken en Noorwegen
1959	29 april – 18 juni	Griekenland
1960	4 mei – 15 juni	Tsjechoslowakije
1961	10 mei – 9 juli?	Engeland, Wales, Schotland
1962	29 april – > 15 juni	Turkije
1963	16 mei – 1 juli	Finland
1964	23 mei - 31 juni	Hongarije
1965	1 juni – 16 juli	Polen
1966	26 mei – 15 juli	Oostenrijk
1967	?	Italië
1968	7 mei – 29 juni	Roemenië
1969	12 mei – 11 juli	Griekenland
1970	20 mei – 30 juni	Denemarken
1971	25 mei – 10 juli	Portugal
1972	5 mei – 23 juni	Spanje
1973	26 mei – 4 juli	Zweden
1974	18 mei – 29 juni	Noorwegen

* De bijbehorende notitieboekjes bevinden zich in het archief van het Museum Volkenkunde in Leiden, met uitzondering van het boekje van de reis naar Tsjechoslowakije dat in het bezit van Hans de Waard is.

[24] Volgens informatie van Jos Verbeek in Boekel (0492 323183, film_man@icloud.com) d.d. 7 december 2009.

Simon de Waard (midden) in Lapland, mogelijk in 1952. Foto collectie H. de Waard.

LEDENAVOND AULA V.U.-GEBOUW

MAANDAG 6 FEBRUARI - (HERHALING DINSDAG 7 FEBRUARI) - 8 UUR

Ontmoeting met Maggie Dirrane, de vissersvrouw, die 25 jaar geleden de vrouwelijke hoofdrol vervulde in de prachtige documentaire film „Man of Aran"

★ HET GROENE EILAND ★

LAND EN VOLK VAN IERLAND - Met kleurenlichtbeelden en kleurenfilm

Inleidende lezing door de maker van de film **Simon de Waard**

Over het algemeen weten wij maar weinig af van dit zo geïsoleerd liggende eiland. Wij herinneren ons, dat het een jaar of dertig geleden onafhankelijk is geworden (op het Noordelijk deel na – Ulster – dat onder Engels bewind bleef), wij hebben wel eens gehoord, dat er veel mensen met rood haar zijn, dat het land mooi groen is, dat het er bijna altijd regent en zo zijn er nog wel enkele zaken, die wij weten of menen te weten, maar wat is juist en wat niet?

Ondergetekende is vorig jaar in de gelegenheid geweest ruim twee maanden door Ierland te reizen en daarbij opnamen te maken van alles wat karakteristiek leek voor het land en nu is het de bedoeling U door middel van een lezing, geïllustreerd met lichtbeelden en films, een zo compleet mogelijk beeld te geven van „Eire". Wij willen U alvast verklappen, dat het vooral een mooi land is met veel afwisseling; wij vinden er zowel fraai begroeide heuvels en dalen met veel landelijk schoon als ruig en eenzaam bergland, machtige rotskusten zowel als liefelijke baaien, en bovendien magnifieke merengebieden, waar bergen en heuvels, bossen en wateren zich vereenigen tot een symphonie van vormen- en kleurenschoonheid, die tal van schrijvers en dichters tot ontsterfelijk werk inspireerden. Mag ik het voor het ogenblik hierbij laten?

S. d. W.

TOEGANGSBEWIJZEN à 50 cent zijn dagelijks verkrijgbaar op het Secretariaat op vertoon der lidmaatschapskaart 1955/56. - Telefonisch bestellen 10 cent extra. - Telefoon 25405.

Een scène uit „Verboden spel" (Filmkring in Luxor)

3e PROGRAMMA-NUMMER 1955-1956
VOLKS-UNIVERSITEIT TE ROTTERDAM

Het Secretariaat der Volks-Universiteit, Westzeedijk 145, is dagelijks geopend van 9—5 uur en van Maandag tot en met Vrijdag 's avonds van 7.15-9.15 uur. Telefoon 25405. Postrekening 27200. De leeszaal is op dezelfde uren geopend. Voor de leden der V.U. is de toegang tot de leeszaal gratis, voor de uitlening betaalt men 25 ct. per jaar administratiekosten.

TELEVISIE

brengt actualiteiten, sport, humor en culturele evenementen in Uw huiskamer. - Vraagt prospecti

18 52

RIJKEN & DE LANGE
KORTE LIJNBAAN 28, ROTTERDAM

Over het 'Groene eiland' waarmee De Waard vanaf najaar 1955 voordrachten gaf.

Archiefmateriaal

Museum Volkenkunde

In het depot van het museum Volkenkunde in Leiden bevindt zich een grote hoeveelheid materiaal uit de nalatenschap van Simon de Waard. Dit materiaal is niet geïnventariseerd. Hieronder een beschrijving van dit materiaal op hoofdlijnen.[25]
Museum Volkenkunde heeft aangegeven dat het materiaal niet door hen is geïnventariseerd, *omdat dit materiaal niet interessant is voor hun museumcollectie of -documentatie*.[26]

Overzicht van het archiefmateriaal van De Waard in het depot van het Museum Volkenkunde in Leiden, januari 2010. Foto Ed Buijsman.

1. Grijze plastic systeemdoos, geen opschrift. Ca. 115 dia's, Turkije.
2. Houten systeemdoos met opschrift 'Italië en beetje Oostenrijk'. Ca. 125 dia's.
3. Houten, beplakte systeemdoos met opschriften 'Spanje, Zwitserland III' en 'Reserve Roemenië'. Ca. 100 dia's. Bevat tevens handgeschreven inventaris met de titel 'Zwitserland III'.
4. Metalen systeemdoos met opschrift 'Oostenrijk'. Ca. 100 dia's; bevat tevens drie blaadjes handgeschreven toelichting.
5. Houten, beplakte systeemdoos met opschriften 'Engeland'. Ca. 100 dia's; deksel doos aan binnenkant beschreven met praktische feiten over Engeland.
6. Metalen systeemdoos met opschrift 'NOORWEGEN'. Ca. 50 dia's.

[25] De vermelde nummering is alleen in dit document gebruikt en verwijst dus niet naar nummers op het materiaal.
[26] E-mailcorrespondentie met de auteur in januari 2023. Er zullen daarom pogingen worden ondernomen om het materiaal (of delen ervan) elders onder te brengen. Tot nu toe heeft het Stadsarchief Rotterdam aangegeven niet in de collectie te zijn geïnteresseerd.

7. Rode systeemdoos, merk Halle, met de opschriften 'Zweden' en 'Portugal. Ca. 80 dia's.
8. Rode systeemdoos, merk Halle, met tweemaal het opschrift 'Joegoslavië'. Ca. 65 dia's.
9. Kartonnen, beklede systeemdoos met het opschrift 'Zweden II'. Ca. 50 dia's met gedeeltelijke annotatie in het deksel van de doos.
10. Houten systeemdoos met het opschrift 'Portugal I'. Ca. 50 dia's met gedeeltelijke annotatie over Joegoslavië in het deksel.
11. Houten systeemdoos met het opschrift 'II Noorwegen' en 'Finland II. Ca. 50 dia's.
12. Kartonnen, beklede systeemdoos met het opschrift 'Engeland'. Ca. 40 dia's met enkele aantekeningen in het deksel van de doos.
13. Merkloze sigarendoos met de opschriften 'Finland' en 'Noorwegen'. Ca. 65 dia's; bevat tevens getypt briefje d.d. 21.9.1967 van het Italiaanse Verkeersbureau over geleende dia's.
14. Sigarendoos Compania Cadena met het opschrift 'Polen'. Ca. 30 dia's; tevens een grote hoeveelheid korte stukjes film
15. Sigarendoos Willem II Fantastica met het opschrift 'Zwitserland'. Ca. 25 dia's.
16. Sigarendoos Carl Upmann met de opschriften 'Noorwegen', 'Tsjecho', 'Zweden', 'Jan v Gent' en 'Noorwegen'. Ca. 45 losse negatieven.
17. Naamloze sigarendoos zonder opschrift. Ca. 75 dia's waarvan ca. 20 privéachtig.
18. Kartonnen, beplakte systeemdoos met het opschrift 'Zweden I Zweden'. Ca. 50 dia's met gedeeltelijke annotatie in het deksel van de doos.
19. Kartonnen, beplakte systeemdoos met het opschrift 'Noorwegen'.
20. Ca. 50 dia's. Houten systeemdoos met het opschrift 'Marokko II'. Ca. 50 dia's.
21. Houten systeemdoos met het opschrift 'Noorwegen III'. Ca.50 dia's met annotatie in het deksel van de doos. N.B. Opschrift slecht leesbaar: 'III' kan ook 'I' of 'II' zijn.
22. Metalen systeemdoos, merk Emro, met geplakt papiertje op deksel met tekst 'Griekenland'. Ca. 100 dia's; tekstplakkertjes met omschrijving op dia's.
23. Houten doos Sandeman met opschriften 'Zweden en Lapland'. Ca. 75 dia's,
24. Houten systeemdoos met het opschrift 'Portugal II'. Ca. 50 dia's.
25. Houten systeemdoos met het opschrift 'Marokko'. Ca. 50 dia's met annotatie in de deksel.
26. Kartonnen, beplakte systeemdoos met het opschrift 'Spanje II'. Ca. 50 dia's.
27. Houten systeemdoos met opschrift 'Portugal III'. Ca. 75 dia's met annotatie in deksel. N.B.: Bevat ook ander materiaal, waarschijnlijk van de reis naar Tsjecho-Slowakije.
28. Houten systeemdoos met de opschriften 'Spanje I' (doorgestreept) en 'Denem I'. Ca. 50 dia's; met annotatie in deksel.
29. Rode systeemdoos, merk Halle, met de opschriften 'Zweden'. Ca. 80 dia's.
30. Houten systeemdoos met het opschrift 'Noorwegen III'. Ca. 40 dia's.
31. Houten systeemdoos met de opschriften 'Ierland III' (doorgekrast) en 'Zwitserland I'. Ca. 40 dia's; met gedeeltelijke annotatie in deksel.
32. Kartonnen, beplakte systeemdoos met het opschrift 'Noorwegen II'. Ca. 50 dia's.
33. Plastic doos, merk Paterson, met het opschrift 'Tsjechoslowakije'. Ca. 50 dia's.
34. Sigarendoosje Hofnar. Ca. 50 dia's; veel privéachtig.

Doos 5

35. Metalen systeem doos met opschriften 'Italië reserve', 'res Italië', 'Zwitserland'. Ca. 60 dia's. Beschrijving op dia's.
36. Metalen systeem doos met opschrift 'Polen'. Ca. 140 dia's. Dia's veelal genummerd.

37. Houten systeemdoos met opschrift 'Roemenië I'. Ca. 50 dia's. Met veel gebruikt intro: kaart, vlag, wapen, grensovergang, geld.
38. Houten systeemdoos met opschrift 'Roemenië I'. Ca. 50; met in deksel papier met feitelijkheden. Toelichting op dia's.
39. Houten, beplakte systeemdoos met het opschrift 'Spanje I'. Ca. 50 dia's; met wat aantekeningen in deksel. Toelichting op dia's.
40. Houten systeemdoos met het opschrift 'Spanje I' en opschriften 'Roemenië III', 'Spanje III', 'Denem II'. Ca. 45 dia's. Met foto van Marie Louise.
41. Houten systeemdoos met het opschrift 'Ierland II'. Ca. 50 dia's; genummerd.
42. Houten systeemdoos met het opschrift 'Ierland I'. Ca. 50 dia's; genummerd.
43. Houten systeemdoos met het opschrift Zwitserland I'. Ca. 50 dia's met annotatie 51 t/m 100.
44. Houten systeemdoos met het opschrift 'Spanje II' en opschriften 'Spanje III', 'Denem II'. Ca. 50 dia's; in deksel gedeeltelijke annotatie.

Doos 6

45. Plastic systeemdoos met het opschrift Hongarije' en vage tekst 'reserve' met aparte annotatie en krantenartikel. Ca. 40 dia's; genummerde dia's, gedeeltelijk met tekst. Foto's van artikel en annotatie.
46. Houten systeemdoos met het opschrift Griekenland'. Ca. 40 dia's.
47. Metalen systeem doos met opschriften Programma Portugal reserve Oostenrijk en Roemenië'. Ca. 80 dia's. Kaart met annotatie.

Doos 'Valeo'

met los materiaal, veel blauwe diaraamdoosjes (ROWI), een aantal sigarendoosjes en een kartonnen doos.

48. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Spanje'. 7 dia's.
49. Doosje 'ROWI' zonder landaanduiding met opschrift '1'. Ca. 40 dia's.
50. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Roemenië'. Ca. 40 dia's. Foto van Marie Louise.
51. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Spanje'. 7 dia's.
52. Doosje 'ROWI' zonder opschrift. 35 dia's.
53. Doosje 'ROWI' met opschrift '3' en 'Joegoslavië'. Ca. 20 dia's. Folder over de film over Oostenrijk als opvulmateriaal gebruikt. Foto's van folder, foto van Simon de Waard voor tent in Joegoslavië (99).
54. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Joegoslavië', 'Italië', 'Noorwegen', '3'. 8 dia's.
55. Doosje 'ROWI' met opschrift 'reserve Portugal'. 18 dia's.
56. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Joegoslavië', 'Turkije', 'Oostenrijk'. 30 dia's.
57. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Noorwegen 1974'. 22 dia's. Foto's van Marie Louise (2x).
58. Doosje 'ROWI' zonder opschrift. 8 dia's.
59. Doosje 'ROWI' met opschrift 'oud', 'Noorwegen'. 30 dia's.
60. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Italië' (vaag). 7 dia's.
61. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Griekenland' (vaag). 10 dia's.
62. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Turkije' (vaag), 'Oostenrijk' (vaag). 20 dia's.
63. Doosje 'ROWI' met opschrift 'privé oma', 'Hongarije'. 30 dia's. Enkele gefotografeerd.
64. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Tsjechoslowakije'. 20 dia's.
65. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Denemarken', 'Ierland'. 13 dia's.

66. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Engeland'. 8 dia's.
67. Doosje 'ROWI' met opschrift 'Spanje 1972'. 18 dia's.
68. Doosje 'ROWI' zonder opschrift, met plakbandresten. 10 dia's.
69. Kartonnen sigarendoosje 'Hofnar' met opschrift 'Film Finland'. Bevat 3 stukken film.
70. Metalen sigarendoosje 'Hofnar'. Ca. 60 dia's. Foto's van Marie Louise plus Simon de Waard en Simon de Waard.
71. Kartonnen sigarendoosje 'Willem II' met opschrift 'Italië'. Ca. 50 dia's (in papieren raampjes).
72. Kartonnen doos 'Gothische kaarsen' met opschrift 'Portugal en Engeland en ML'. Ca. 55 dia's.
73. Ca. 110 losse dia's. Enkele daarvan met Marie Louise.

Totaal bevat dit archiefmateriaal bij Museum Volkenkunde naar schatting **3600 dia's**.
De meeste dia's verkeren in slechte staat.

Stadsarchief Rotterdam

Archief van de Volks-Universiteit te Rotterdam
Toegangsnummer 75. Inventarisnummers vooral 319 en 320, Programmanummers der Volks-Universiteit te Rotterdam 1948-1963. Het archief van de Volksuniversiteit in Rotterdam is interessant, omdat het wat documentatiemateriaal bevat over de lezingen die De Waard gaf voor deze organisatie.

Natuurgebied De Beer

Dit is de film waarvan de juiste titel is 'Op het vogeleiland' en heeft een totale speelduur van 70 minuten. De film is op DVD in het Stadsarchief Rotterdam te bekijken.

Stadsarchief Amsterdam

Archief van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten[27]
Toegangsnummer 999. Inventarisnummers:

- 2604 Verslagen betreffende de vogelwaarnemingen en plantengroei op het natuurmonument De Beer, opgemaakt door particulieren 1934 – 1963.
- 2601 Ingekomen en minuten van uitgaande stukken 1933-1945.
- 2602 Ingekomen en minuten van uitgaande stukken 1948-1960.
- 2650 Album met foto's van de fauna en flora op het natuurmonument De Beer.

Gemeentearchief Zaanstad

VOGELBESCHERMINGSWACHT „ZAANSTREEK"
BEWIJS VAN TOEGANG 370
SIMON DE WAARD
ZWERFTOCHT IN JOEGOSLAVIË

In dit archief bevindt zich materiaal van de Vogelbeschermingswacht Zaanstreek (PA-0448 Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, 1943-2010). Er is geen inventaris beschikbaar; het materiaal is niet toegankelijk. De auteur mocht op 15 januari 2010 delen van het archief inzien. Het archief bevat correspondentie en promotie-

[27] De Beer kende een zelfstandig beheersorgaan, de Stichting Natuurmonument De Beer. In 1975 is de stichting opgeheven en zijn de resterende terreinen overgegaan naar Natuurmonumenten. Daarom is ook het archief van deze stichting in het archief van Natuurmonumenten terecht gekomen.

materiaal over de lezingen die De Waard in het begin van de jaren vijftig voor de Vogelbeschermingswacht gaf.[28]

Nationaal Archief

In het recent toegankelijk geworden archief 'Inventaris van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) en voorgangers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Persoonsdossiers' komt de naam van Simon de Waard voor. De Binnenlandse Veiligheidsdienst hield dus een dossier van hem bij. Het beslaat de periode april 1953 tot en met juni 1965. Het dossier is beperkt openbaar.

Beeld en Geluid[29]

De volgende films of filmfragmenten over Nederlandse onderwerpen zijn door Beeld en Geluid in Hilversum gedigitaliseerd en aldaar in digitale vorm te bekijken: Strand en Wad, Op het Vogeleiland,[30] Ackerdijkse Plassen, Land der watermolens, Vlaardingse vlietlanden, De Velduil, Vondelingenplaat, De Wadden, De Veluwe, De idyllische vuilnisbelt en Bos en hei.

De volgende films over buitenlandse onderwerpen zijn door Beeld & Geluid gedigitaliseerd en aldaar in digitale vorm te bekijken: Zweden en Lapland in kleur (Zweden en Lapland, 1952), Zwerftocht door Joegoslavië (Joegoslavië, 1953), Tuin van Europa (Portugal, 1954), Het groene eiland. Land en volk van Ierland (Ierland, 1955), Iberische suite (Spanje, 1957), Naar het land van de middernachtzon (Denemarken en Noorwegen, 1958), Tussen Grieken en Goden (Griekenland, 1959), Land en volk van Tsjechoslowakije (Tsjechoslowakije, 1960), De buren aan de overkant (Engeland, Wales en Schotland, 1961), In het land van Atatürk (Turkije, 1962), Het land der duizend meren (Finland, 1963), In het land van de puszta's (Hongarije, 1964), Polonaise (Polen, 1965), Grüsz Gott (Oostenrijk, 1966), La bella Italia (Italië, 1967), Roemenië vandaag (Roemenië, 1968), Zwitserland van alle kant (Zwitserland, 1969), Denemarken, langs groene dreven (Denemarken, 1970), *Onbekende titel* (Portugal, 1971), Impressies van Spanje (Spanje, 1972), Naar Dalarma, het hart van Zweden (Zweden, 1973) en Naar het land van fjorden en fjellen (Noorwegen, 1974).[31]

De enige (buitenlandse) film die niet bij Beeld & Geluid te bekijken is, is de film over Marokko (1956). Het eerste deel van de film bevindt zich in de collectie van Ed Buijsman. De Wolde bleek het tweede deel van de film in zijn bezit te hebben. Deze film werd aanvankelijk abusievelijk voor een film over de Grevelingen aangezien, omdat op deksel een etiket zat met die titel. Deze film is op 11 april 2017 door Gerard Ouweneel, Jan Baks en Henk de Wolde ten huize van de zwager van Jan Baks bekeken. Het bleek daarbij om een deel van de film over Marokko te gaan. Henk de Wolde is op 4 maart 2019 overleden. Dit nieuws bereikte de auteur eerst in de zomer van 2022. Het huis van De Wolde in Burgh-Haamstede was verkocht en contactgegevens van de erven ontbreken. Dit deel van de film is dus spoorloos. Mogelijk dat via de contactgegevens van de uitvaartondernemer nog contact kan worden gelegd.

Fotomuseum Rotterdam

In het Fotomuseum bevinden zich afdrukken van foto's van De Waard. Deze zijn niet op stuk niveau geïnventariseerd. De auteur heeft op 12 november 2011, samen met Loes van Harrevelt van

[28] Het archief bleek in februari 2023 nog steeds niet toegankelijk.
[29] Zie ook de bijlage.
[30] Over het natuurmonument de Beer.
[31] De films zijn niet via de website van Beeld & Geluid te bekijken. De films kunnen wel worden bekeken bij Beeld & Geluid in Hilversum. Reserveren is verplicht.

het Fotomuseum, een ordening op hoofdlijnen aangebracht. Het materiaal is als volgt in dozen geordend: 1. Finland (1963), Zweden (1952), Engeland (1961); 2. Oostenrijk (1966), Portugal (1954, 1971), Joegoslavië (1953), Hongarije (1964), Noorwegen (1958), Griekenland (1959), Spanje (1957); 3. Italië (1967), Spanje (1957), Portugal (1954, 1971); 4. De Beer, vogels (Nederland), Denemarken (1958, 1970), Ierland, Buitenland (overig); 5. De Beer (foto's Kooijmans), Vogels, Personen NL, Marokko (1956), Turkije (1962); 6. De Beer; 7. Natuur, Nederland; 7. (Landschap) Nederland; 8. Natuurstudiekamp (1946), (Landschap) Nederland, Verversingskanaal Den Haag; 9. Tsjecho-Slowakije (1960), Marokko (1956), Polen (1965), Zwitserland (1969), Roemenië (1968); 10. Natuur Nederland; 11. Buitenland (overig).

Hans de Waard

Hans de Waard, zoon van Simon de Waard, heeft enig materiaal van de reizen naar Zweden/Lapland (1952), Joegoslavië (1953) en Tsjecho-Slowakije (1960) [onder andere het notitieboekje].

Literatuur

- Buijsman, E., *Simon de Waard. Leven en werk van de Rotterdamse cineast en fotograaf*, Tinsentiep Houten, 2011.[32]
- Ouweneel, G.L., 2009, Simon de Waard. Een Rotterdamse natuurcineast van formaat, *Straatgras* 21, 63-64.
- Ouweneel, G.L., 'Ontdekking', in: *Vogeljaar*, pp. 73-74, 2007.
- Ouweneel, G.L., 'Mijmeren boven oude dagboeken', in: *Sterna* 53, 80-83, 2008.
- Ouweneel, G.L., 'Ontdekking', in: *Vogelvrij en 70 andere vlerkenstreken*, pp. 173-175, 2010.
- Voous, K.H., *In de ban van vogels*, Scheffers Utrecht, 1996.

Dankbetuiging

Velen zijn mij behulpzaam geweest bij het vergaren van informatie over leven en werk van Simon de Waard. Met name wil ik hier noemen: Saskia Arentsen, Ester de Bruin, Peter Bulthuis (†), Monique Koek, Madelon Nooij-Pallas, Gerard Ouweneel, Sijbrand de Rooij, Ruud Vlek, Hans de Waard en Henk de Wolde (†).

[32] Het boek is uitverkocht en zal niet worden herdrukt. Een pdf van het boek is echter te downloaden op de website over Simon de Waard.

Houdt de gedachte aan De Beer levend!